

Sağlıklı ve Güvenli Çalışmak İstiyoruz...

“YANGIN KULESİ” TAKİPTE

İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi

Ülkemizde her geçen yıl işçi ölümleri artıyor. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerine göre 2009’da 1171, 2010’da 1444 ve 2011’de 1563 işçi hayatını kaybetmiş. Gerçek rakamları bilemiyoruz çünkü 25 milyon işçinin sadece yarısı sigortalı... Meslek hastalıkları ile ilgili ise bir çalışma yok. SGK her yıl 400-500 civarı işçinin meslek hastalığına yakalandığını belirtirken, bazen hiç ölüm olmadığı açıklıyor. Oysa kot kumlama işçilerini, diş teknisyenlerini, mesleki asbest ölümlerini vb. hepimiz biliyoruz... Buradan çıkan sonuç devlet ve sermayenin işçilerin can güvenliğine önem vermediğidir...

Diğer yandan son yıllarda iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı bir mücadele birikimi yaşandı. Davutpaşa ve OSTİM ailelerinin mücadeleleri, Tuzla tersane işçilerinin grevleri, kot kumlama işçilerinin dayanışması bu mücadelelerin somut örneklerini oluşturdu.

Bu noktada 2011 yılı Mart ayında emek ve meslek örgütleri bir çağrı yaptı. Birçok akademisyen, basın emekçisi, sosyal bilimci, mühendis, doktor gibi farklı kesimlerle görüşmelerin de ışığında, iş kazası ve meslek hastalıklarından etkilenen işçilerin ve ailelerinin, konuya dair söyleyecek / yapacak bir şeyleri olanların katılabileceği daha geniş bir zeminin kurulması gündeme geldi. Böylece kurumsal temsilin esas alındığı ancak bireysel olarak da katılımların gerçekleştirilebileceği, sorunların gündemleştirileceği “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi” fikri ortaya kondu.

İşçi Sağlığı Yerine İş Sağlığı

Meclisimiz, işçi sağlığı ve güvenliğine dair emek hareketinin dilini oluşturmaya özen gösterdi. İşçi ölümlerinin altında yatan nedeni, sağlıklı ve güvenli çalışmanın bir “maliyet” olarak görülmesi olarak tanımladı. İşçilerin değil işin sağlığı, işletmenin verimliliğini ön planda tutan “iş sağlığı” kavramı yerine üretimin öznesi olan “işçi sağlığı”nın içeriğini oluşturmaya çalıştı. Paralel olarak tüm iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenabilir olduğunun ve önlenebilir oldukları halde gerçekleştiği için yaşananların “iş cinayeti” olduğunun altını çizdi.

İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi’nin attığı ilk adım bir web sitesinin kurulması oldu. Web sitesi ihtiyacı yerel, bölgesel ve saha bilgilerinin merkezleştirilmesi ve kamu-sallaştırılmasını amaçlamaktaydı. Böylece çalışmalar arasındaki koordinasyon da sağlanacaktı. Yani web sitesi işçi sağlığı ve iş güvenliği bilgilerinin görünür hale getirilmesini sağlayacak bir “kütüphane” işlevi görecekti. Sermaye bu alanı görünmez ve dokunulmaz kılmaya çalışıyordu. Bu yüzden dağınık ve parçalı araştırmalar, sistematik tutulmayan iş kazası ve meslek hastalıkları kayıtları veya yapı(a)mayan araştırmalar önümüzü açmamaktaydı. www.yanginkulesi.org isimli internet sitemiz 14 Haziran 2011 tarihinden itibaren hayata geçirildi. Sitemiz; sistematik, sürekli, sürdürülebilir ve farklı kesimleri kapsayabilecek bir dile sahip biçimde hazırlandı. Her gün yazılı ve görsel basın takip edilerek site güncellendi.

Meclisimizin attığı ikinci adım ise geniş kesimlere ulaşmak için bir elektronik bülten hazırlanmasıydı. Bu noktada yine “Yangın Kulesi” adı verilen bir yayın çıkarılmaya başlandı. Yangın Kulesi adının amacı ise şöyleydi: Yangın kulesinde nasıl sürekli tetikte bulunulur, şehirde duman var mı tespit edilir ve yangın yayılmadan müdahale edersiniz, işte bizler de iş cinayetlerinin yoğun olması muhtemel bölgelere ve sektörlere bir yangın kulesi gibi dikkat çekecek bir bilgi ağı kurmalıydık. Bu amaçla başladığımız elektronik bültenimizi önce haftalık daha sonra aylık periyotlar halinde çıkarmaya başladık. Şu ana kadar toplam 22 bültenimiz yayınlandı.

Cinayetler Raporlanıyor

Meclisimizin attığı üçüncü adım her aybaşıda bir ay evveline dair dijital, görsel ve yazılı basından derlediğimiz bilgileri sistematik hale getirdiğimiz, çözüm önerileri önerdiğimiz ve bir sektöre özel olarak değindiğimiz “iş cinayetleri raporu”nu basın ve kamuoyu ile paylaşmak oldu. 2011 yılının Ekim ayından beri bu çalışmayı bazen yazılı olarak bazen de alanlarda açıklamayı sürdürmekteyiz. İş cinayetleri raporu özellikle bileşenimiz olan “sol basın emekçisi” arkadaşlarımızın vasıtasıyla da çok geniş kesimlere ulaşmaktadır. Emek ve meslek örgütleri, inisiyatifler ve Meclis’teki siyasi parti temsilcileri raporumuzu referans olarak almaktadır.

Meclisimizin attığı dördüncü adım iş cinayetlerinin meydana geldiği işyerlerine gidip gözlemde bulunmak, araştırma yapmak ve bir rapor hazırlamak oldu. 8 Nisan 2011’de Kağıthane’de bir ilkokul yıkımında çalışan 2 işçinin karbon monoksitten zehirlenmesi, 20 Eylül 2011’de Tuzla’da bulunan LMA adlı fabrikadaki patlama sonucu 2 işçinin ölmesi, 11 Mart 2012’de Esenyurt’ta 11 işçinin yanması, 5 Nisan 2012’de Ada Tersanesi’ndeki patlama sonucu 2 işçinin

hayatını kaybetmesi ve 26 Nisan’da Ümraniye’de bir patlama sonucu 2 işçinin hayatını kaybetmesine dair raporlar bunlardan bazılarıdır.

Meclisimizin attığı beşinci adım iş cinayetlerinde “canı yanan” işçi ailelerinin mücadelelerine destek vermek, koordinasyonlarının sağlanması ve faaliyetimizin en önemli parçası haline getirilmesiydi. “28 Nisan Dünya İş Cinayetlerinde Ölen ve Yaralananları Anma / Yas Günü”nde düzenlediğimiz etkinlikle ülkemizin dört bir yanında işçi ailelerinin buluşmasını sağladık. Davutpaşa, Ostim/İvedik, Tuzla, Zonguldak Madencileri, Ev İşçileri, Van Bayram Otel, Uçak Kazası, BEDAŞ İşçileri, Sultanbeyli Tekstil ve İSKİ işçilerinin ailelerinin katıldığı bu etkinlik gösterdi ki iş cinayetleri sadece bir istatistik ve çözüm önerileri de teknik ve bilimsel değerlendirmeler değildir. İş cinayetleri sosyal bir sorun ve bir taraf olmayı gerektiren olaylardır.

İşçi Sağlığı Enstitüsü Kuruluyor

Meclisimizin attığı altıncı adım sağlıklı ve güvenli çalışmanın çözümlerini oluşturma mücadelesinin bir emekçi demokrasisi ile ele alınmasını göstermesidir. 14 aydır hayata geçirdiğimiz pratikte yaptığımız toplantılar, açıklamalarımız, pankart, afiş gibi hazırlıklara kadar birçok faaliyetimiz meclis bileşeni olan bütün arkadaşlarımızın kolektif emeği ile gerçekleşmiştir. Tam da bu noktada amaç ve araç ilişkisinde diyalektik bir bütünlük sağlanmıştır. Oluşturulan kolektif emeğin aldığı son karar ise özellikle bilimsel bilgi üretiminde sürekliliğin sağlanması ve derinleştirilebilmesi amacıyla bir “İşçi Sağlığı Enstitüsü”nün kurulma faaliyetine başlanması oldu.

Önümüzdeki dönem işçi sağlığı ve güvenliği mücadelemizi daha da yükseltebilme inancıyla... ■

